

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kavnet.co.il

גיליון 456 ♦ ט"ו חשוון תשס"ט ♦ 13.11.2008 ♦ משוגר למנויים בלבד ♦ www.kavnet.co.il ♦ kav1@bezeqint.net
מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

תמיר למנהלים; "החובה הבסיסית שלכם היא להגדיר מה אתם לא עושים בביה"ס"

טובים וגרועים, והם יהיו איתנו בשנים הבאות. אתם תצטרכו לעשות את השינוי."

תמיר הוסיפה, כי במערכת החינוך יש מחסור כבד בתשתיות. לדבריה, 50% מבתיה"ס צריך היה לבנות מחדש. שרת החינוך גם עסקה בדבריה במיעוט השעות המוקדשות ללימודים בבתיה"ס, לעומת ריבוי השעות המוקצות לתחומים אחרים. לדבריה, בכנסת הוגשו הצעות חוק רבות, המבקשות להקצות לערך או נושא מסוים יום בשנת הלימודים. "אם היו הצעות אלו מתקבלות, לא היה נשאר זמן ללימודים", אמרה תמיר.

שרת החינוך הוסיפה; "אולי צריך להתמקד בלימודי יסוד, אבל תראו לי את המהלך שיאפשר להוריד פרק אחד בתנ"ך או בהיסטוריה מתוכנית הלימודים". לדבריה, המערכת היא שצריכה להחליט על סדר היום שלה, ולא הכל יכול להיות שם. "החובה הבסיסית שלכם היא להגדיר לעצמכם גם מה אתם לא עושים בביה"ס. באות העמותות וראשי הערים, וזה נורא קשה להגיד לא לרעיונות מצוינים. המנהיגות שלכם היא להחליט מה כן ומה לא, להגדיר יעדים ברורים לביה"ס", אמרה שרת החינוך.

לדבריה, המנהלים גם אינם צריכים לפחד מההורים ולהיכנע להם. "צריך להסביר להם את המערכת ומגבלותיה. אתם המגינים על ביה"ס מכל מיני לחצים חיצוניים", סיכמה השרה.

"מקצוע הניהול הוא המפתח להצלחת מערכת החינוך. אנחנו רוצים לגייס אליו את הטובים ביותר במערכת", כך אמרה שרת החינוך, יולי תמיר, בכנס הארצי הראשון למנהלי בתי"ס, שערך בשבוע שעבר מכון אבני ראשה – המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית. תמיר ציינה כהישג חשוב את העובדה שהמכון הוקם בשיתוף עם שני ארגוני המורים. לדבריה, הארגונים הבינו כי העצמת המנהלים אינה נגד המורים. שרת החינוך התעלמה בדבריה אלו מכך, שיו"ר הנהלת התאגדות המנהלים בארגון המורים, אריה לוקר, קרא למנהלים להחרים את הכנס. לוקר טען, שהעסקת גורמי חוץ במערכת, מעידה על בזבז משווע של כספי ציבור.

שרת החינוך הוסיפה; "מיסדנו פה אמצעי עזר לבנות את המקצוע שלכם כמקצוע שיש לו ייחוד וחשיבות אדירה. לדברי תמיר, השנים הבאות במערכת החינוך יהיו שנים רבות אתגרים. לדבריה, במערכת החינוך נעשים דברים נפלאים, אך העשייה הקולקטיבית עדיין אינה במקום שבו היא צריכה להיות, ועל כך מעידות התוצאות במבחנים הבינלאומיים, כמו גם התחושה הרווחת "ששום דבר במערכת לא שווה". תמיר כינתה כ"שיח פשטני" וכ"ציפיות שאין להן בסיס" את ההכרזות על הצורך לשנות את מערכת החינוך מהיסוד. לדבריה; "את המערכת שלנו אנחנו צריכים להצעיד מתוך הקיים. אנחנו לא יכולים לגייס מחדש את כל המורים. יש 130 אלף מורים במערכת,

מנכ"לית משה"ח וארגוני המורים זוקפים לזכותם את חידוש החינוך התעבורתי

לתקצב את החינוך לבטיחות בדרכים. במכתב תגובה למכתב המנכ"לית, מציין בנושא זה יו"ר ארגון המורים, רן ארז; "ארגון המורים התריע ואף שבת פעמיים לשעה, זאת בנוסף לכל הרעש התקשורתי הנחוץ, על מנת שגזרה זו תבטל".

קו לחינוך פנה למשרד האוצר בשאלה מהיכן הושג התקציב להחזרת מורי החינוך התעבורתי לעבודתם. בתשובה נמסר ממשרד האוצר, כי מדובר בפתרון פנימי של משה"ח, והאוצר לא העביר תקציב נוסף כלשהו למטרה זו.

מהיכן אם כן הושג התקציב לשכר המורים לתעבורה? ממה"ח נמסר, כי מנכ"לית משה"ח קיבלה ממשרד האוצר אישור חריג לתקצב את עבודת המורים לתעבורה מתוך מקורות המשרד, בתמורה להתחייבות משרד התחבורה להחזיר את הכסף לאחר אישור תקציב 2009. לא נמסר גובה התקציב. עוד נמסר ממה"ח, כי כ-600 מורים לתעבורה חזרו לעבודתם. מסתבר, שבעקבות העיכוב בתשלום השכר החליטו חלק מהמורים לתעבורה למצוא עיסוק אחר.

בשבוע שעבר פרסמה מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, מכתב שבו מפורטות מספר פעולות, שהיא ושרת החינוך החליטו לבצע במערכת החינוך בימים הקרובים. אחת הפעולות היא השבת החינוך התעבורתי אל בתיה"ס. כזכור, החינוך התעבורתי הופסק לאחר שכ-750 מורים לתעבורה לא קיבלו שכר בחודש ספטמבר. הסיבה לכך – משרד התחבורה לא העביר את התקציב לשכר המורים למשה"ח. במכתב מציינת המנכ"לית, כי פעלה בחודשים האחרונים מול משרדי האוצר והתחבורה, על מנת להסדיר את המשך הפעלת הוראת החינוך התעבורתי בבתיה"ס. "לאחר דיונים רבים, הגעתי להסדר אשר יאפשר את החזרת המורים לעבודה", כותבת עמיחי.

יש לציין, כי בנוסף למנכ"לית גם כל אחד מראשי ארגוני המורים זקף לזכותו את השבת המורים לתעבורה לעבודתם. במכתב למורים שפרסם מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן, הוא טוען, כי בתום טיפול אינטנסיבי של הסתדרות המורים מול משה"ח, הודיעה מנכ"לית משה"ח שאגף התקציבים אישר

במחוז צפון מונו מספר מפקחים חדשים

והדרוז'.
מהמחוז נמסר, כי חלק מהמפקחים החדשים מחליפים מפקחים שפרשו לאחרונה לגמלאות, ובהם מפקח המחוז למגזר הערבי, מחמוד דיאב, ומפקח החינוך הגופני, ד"ר משה גרבלר. עוד נמסר, כי בסוף החודש שעבר פרשו לגמלאות שני מפקחים כוללים מהמחוז; דליה גל ועמיאל גד.

מנהלת מחוז צפון, אורנה שמחון, הודיעה בישיבת הפיקוח השבוע על מינויים של מספר מפקחים חדשים.
מהמחוז נמסר, כי אחמד בדראן מונה למפקח המחוז על המגזר הערבי, אורנה מאיר מונתה כמנהלת תוכנית שמיד לטיפול בילדים ובני נוער בסיכון, ועירית ברקוביץ – כמפקחת החינוך הגופני. כמו כן מונו ארבע מפקחות חדשות על גני הילדים במגזרים הערבי

מבקרת עיריית ירושלים מצאה ליקויים בניהול התרומות של מנח"י

עיריית ירושלים פרסמה בשבוע שעבר את דו"ח מבקרת העירייה לשנת תשס"ח. הדו"ח בדק בין היתר את השימוש שעושה מנח"י בכספי התרומות המוענקים למערכת החינוך בעיר. התרומות מתקבלות בעיקר מקרנות. הדו"ח מצא, כי במהלך השנים האחרונות חלה ירידה ניכרת בהיקף התרומות למערכת החינוך בעיר. כך למשל, עמדו התרומות שהתקבלו בשנת תשס"ו על כ-5 מיליון ש"ח בלבד, לעומת 8.7 מיליון ש"ח בתשס"ה. לדעת המבקרת, עיריית ירושלים אינה עושה מספיק כדי להרחיב את היקף התרומות למטרות חינוך, על ידי פנייה לתורמים, לקרנות או לגורמים עסקיים. עוד מצאה המבקרת, כי הפרויקטים הממומנים על ידי תרומות אינם מחולקים באופן שוויוני בין מגזרי החינוך השונים בעיר. בדו"ח גם נמצאו אי סדרים בשימוש בכספי התרומות; במספר מקרים שולם שכר או נרכשו מוצרים מכספי תרומה, שלא על פי נוהלי העירייה, או הועסקו יועצים ללא מכרז.

ועדת החינוך אישרה את חוק שילוב עולים במערכת החינוך

ועדת החינוך של הכנסת אישרה בסוף החודש שעבר לקריאה שנייה ושלישית בכנסת את הצעת "חוק שילוב עולים במערכת החינוך". את החוק יזמו חברי הכנסת מיכאל מלכיאור, אלכס מילר, יוסף שגל, רוברט אילטוב, מרינה סולודקין וסילבן שלום. החוק קובע, כי משה"ח יחויב להגיש תוכנית לאומית לשילוב עולים במערכת החינוך. עוד קובע החוק, כי תוקם מועצה מייצגת שתסייע בגיבוש התוכנית. במועצה ייקחו חלק נציגים ממוסד הקליטה, ארגוני העולים ומוסדות העוסקים בקליטת עלייה. החוק גם קובע את מספר השעות שבהן ילמד תלמיד עולה את השפה העברית בביה"ס, בנוסף ללימודי השפה בתוכנית הלימודים. כך למשל, תלמיד עולה ילמד בחצי השנה הראשונה שלו בארץ את השפה העברית במשך 20 שעות שבועיות לפחות. בהמשך השנה הראשונה ילמד התלמיד העולה עברית במשך 10 שעות שבועיות. בשנים השנייה עד הרביעית בארץ ילמד התלמיד העולה עברית במשך 4 שעות שבועיות לפחות.

עוד קובע החוק, כי שר החינוך יקבע תוכנית העשרה לעולים החדשים, העוסקת במסורת ישראל, זהות יהודית והגישה הרב-תרבותית. החוק גם קובע, כי במוסד חינוך שבו לומדים לפחות 20 תלמידים עולים ממדינת מוצא אחת, יהיה לפחות חבר צוות אחד בביה"ס הדובר את שפת אותה מדינה. כמו כן קובע החוק, כי מוסד חינוך המוסר מידע להורי התלמידים, יעביר אותו להורה בשפת ארץ המוצא שלו, אם הוא מבקש זאת. בדברי ההסבר להצעת החוק מצוין, כי בישראל לומדים כיום כ-350 אלף עולים, המהווים כ-12% מכלל התלמידים. מנתונים סטטיסטיים שהוצגו לוועדות הכנסת עולה, כי 42% מהנושרים ממערכת החינוך הם תלמידים עולים. כשליש מבני הנוער העולים אינם מגיעים ללימודים באופן סדיר. מגישי הצעת החוק סבורים, כי חלק מהבעיה נובע מחסרונם של עולים בצוותי הפיקוח של משה"ח ובהנהלות בתי"ס.

פרסים והישגים

■ **פרסי ארגון המורים יחולקו בחודש הבא** – ארגון המורים יקיים בחודש הבא את טקס חלוקת פרסי החינוך העל יסודי לשנת תשס"ט. פרסי החינוך של הארגון מוענקים זו השנה העשירית. הפרסים מוענקים בשתי קטגוריות; חינוך למניעת אלימות וחינוך לדו-קיום.

הפרס הראשון בתחום החינוך למניעת אלימות, יוענק לתיכון חדש ברמת גן. הפרס השני יוענק לתיכון דבוריה. הפרס השלישי – לתיכון הטכנולוגי בסחנין והפרס הרביעי – לתיכון מקיף משהד. בתחום החינוך לדו-קיום, יוענק הפרס הראשון לתיכון אוסטרובסקי ברעננה. הפרס השני יוענק לתיכון עירוני ה' בחיפה והפרס השלישי – לתיכון עירוני הגליל בנצרת. פרס העשור יוענק לבי"ס עמל 1 שמשון בטבריה. לזוכים במקומות הראשונים בתחרות יוענק פרס של עשרת אלפים ש"ח. טקס הענקת הפרסים יתקיים ב-1.12.2008 באשכול הפיס אוהל שם ברמת גן.

אוניברסיטת תל-אביב

בית-הספר לחינוך ע"ש חיים וג'ואן קונסטנטינו

מחקר בתי-הספר הניסויים (מב"ן)

מתכבדים להזמין לכנס

תיאוריה, מדיניות ופרקטיקה

בחינוך -

הילכו שלושתן יחדיו?

בהשתתפות המנכ"לית, יו"ר המזכירות הפדגוגית,

המדען הראשי של משרד החינוך ומנהלת מחוז מרכז

18 בנובמבר 2008, יום ג', 13:30-18:00, באולם "כס המשפט" בנין הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

הכניסה אינה כרוכה בתשלום

נא אשרו השתתפותכם בטל: 054-6878803

או בדוא"ל: kenes18.11@gmail.com

הסדר חניה: חניון סמולארש, רח' ג'ורג' וייז (סמוך ל"בית הירוק" ושער 4) 3.5 ש"ח לשעה, מקסימום 14 ש"ח ליום - בהצגת הזמנה זו

מנהלי בתי"ס מציגים גישות שונות לניהול הצוות

בצורה מנוגדת לנו. אם הצוות אינו שותף לחזונו של המנהל, עבודתו של המנהל תהיה כמעט בלתי אפשרית". פאהום ציינה, כי היא משתפת את המורות בקבלת החלטות, אבל יש מורות הנרתעות מלקבל סמכויות. הסיבה לכך – המורות הפנימו את המסרים של החברה המסורתית-היררכית שבתוכה הן חיות. פאהום סיפרה, כי מורות אלו היא הייתה צריכה לנסות להעצים, מה שלא תמיד הצליח. "אם מורה לא עברה תהליך העצמה, היא אינה יכולה להיות מודל לחיקוי פמיניסטי לתלמידות", אמרה המנהלת. לדבריה, מורות שלא מצליחות להפנים את ערכי ביה"ס עוזבות או מפוטרות. מי שנשאר הן המורות שמרגישות הזדהות עם סדר היום של ביה"ס. פאהום סבורה, כי המורות צריכות לקחת חלק פעיל בקבלת ההחלטות בביה"ס. לדבריה, היא הנהיגה בבית ספרה ביזור גדול של סמכויות; לכל מורה תפקיד מוגדר, ולעתים היא מאצילה סמכויות נוספות על אחת מהמורות. עם זאת, לעתים קורה שהמנהלת נדרשת להכריע כמנהיגה ומנהלת בנושא מסוים. "לשמחתי במרבית הנושאים יש קונצנזוס", הוסיפה פאהום. כדוגמה למחלוקת בינה ובין מורה מהצוות, הביאה פאהום את החלטתה לעסוק השנה בביה"ס במשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש ובשיריו. המנהלת מספרת, כי אחת מהמורות התעקשה להציג את המשורר ככופר בשל אורח חייו. המנהלת התנגדה לאמירה כזו. "היה דיון של הצוות בנושא, והחלטנו שנדון ביצירה של דרוויש ולא בסיפור חייו. המורה לא השתכנעה עדיין, אבל במקרה זה אני המחליטה. יש קו אדום לשתוף", סיכמה פאהום.

בבי"ס ולדורף; המערכת מנהלת את עצמה

אורי עברי מכהן כמנהל בבי"ס ולדורף בהרדוף כשמונה שנים. עברי ייצג במושב את שיטת הניהול המשתפת. לדבריו, כשנכנסים לביה"ס שלו ושואלים "מיהו המנהל?" יש כאלה שאינם יכולים לענות תשובה חד משמעית. הסיבה לכך – כל חברי הצוות נוטלים חלק בניהול. עברי רואה את תפקידו בביה"ס כמתווך או כמתאם יותר מאשר כמנהל. המנהל סיפר, כי עם כניסתו לתפקיד קיבל החלטה להפיק מעצמו את ניהול ביה"ס, והניהול הפך למשותף.

עברי תיאר במושב כיצד מתקיים הלכה למעשה הניהול המשותף בבית ספרו. לדבריו, בביה"ס קיימת הנהלה מורחבת שהיא המוסד עליון. בהנהלה חבר כל מורה המעוניין בכך, החל משנתו השנייה בביה"ס. ההנהלה מתכנסת מידי שבוע, ומעלה נושאים שונים ובעיות מחיי ביה"ס. כשיש נושא שביה"ס צריך להגיב עליו כמערכת, מעניקה ההנהלה מנדט לפורום, שבו חברים שניים או שלושה מורים, לקבל החלטה לגביו. לדברי עברי, יש בביה"ס פורומים כמעט בכל נושא. תפקידו של המנהל הוא לייצג את החלטת הפורום מול המערכות החיצוניות, למשל מול משה"ח. עברי טען, כי כאשר מתקבלת החלטה בדרך זו, יש לה תמיכה גדולה בקהילת ביה"ס. לדבריו, כך גם התקבלה ההחלטה להיכנס לרפורמת אופק חדש. לדבריו, מורה שעובד במערכת משתפת, מזדהה איתה מאוד. עברי הוסיף, כי בצורת ניהול זו נמנעים קונפליקטים רבים עם הצוות, שהוא שומע עליהם ממנהלים אחרים. לדבריו, המערכת בבית ספרו מנהלת את עצמה. המנהל ציין כי הוא מודע לכך שלעיתים דרך הניהול המשתפת עלולה לשתק תהליך של קבלת החלטות. לדבריו; "זוהי דרך ניהול מורכבת – אבל היא עובדת".

לכל אחד ממנהלי בתי"ס יש סגנון ניהול ייחודי משלו. ישנם מנהלים הנוקטים בצורה מובהקת בסגנון ניהול ריכוזי וסמכותי. מנהלים אחרים משתפים את הצוות בכל ההחלטות המתקבלות בביה"ס. סגנון הניהול של שאר המנהלים הוא תמהיל, כזה או אחר, של שני הסגנונות. אחד המושבים בכנס הארצי הראשון למנהלי בתי"ס, שערך בשבוע שעבר מכון אבני ראשה, עסק בנושא "גישות שונות לניהול צוות ביה"ס". במושב הציגו כמה מנהלי בתי"ס את סגנונות ניהול הצוות שלהם. במושב השתתף גם ד"ר אורי אייל מביה"ס לחינוך באוניברסיטה העברית, שסקר את סגנונות הניהול השונים.

באולפנת נווה רוחמה; ניהול ריכוזי

סיסי שלקובסקי הקימה לפני כ-30 שנה את אולפנת נווה רוחמה בירושלים, והיא מנהלת אותה עד היום. שלקובסקי ייצגה במושב את סגנון הניהול הריכוזי. לדבריה מטרת ביה"ס, שאותה קבעה כשייסדה את המוסד, מנחה את צורת העבודה בו. "היתרון שיש לי הוא שאני פתחתי את ביה"ס, ולכן לא הייתי צריכה לערוך בו שינויים", אמרה שלקובסקי. המנהלת תיארה את ביה"ס שהיא מנהלת, שבו לומדות תלמידות לקוייות למידה. לדבריה כשפתחה את ביה"ס העבירו אליו מנהלי בתי"ס האחרים את התלמידות "שלא ידעו מה לעשות איתן", בשל חוסר המודעות באותה תקופה לנושא ליקויי הלמידה. לדברי שלקובסקי היא ראתה, כי התלמידות הן בעלות אינטליגנציה רגילה, אך מתקשות ללמוד. המנהלת גילתה עולם שלם של ליקויי למידה שלא הכירה קודם לכן, והחליטה שביה"ס יתמקד בטיפול בתלמידות הסובלות מהם. לדבריה היא בנתה פילוסופיה בית ספרית, שעיקרה הוא ליצור שינוי הוליסטי בקרב התלמידות – לא להתמקד רק בהוראה מתקנת אלא גם בצד הרגשי והנפשי. "בניתי פילוסופיה של טיפול, והצוות היה צריך להצטרף אלי. אני לא נותנת לאף אחד לשנות את הכיוון", אמרה שלקובסקי. לדברי המנהלת, פילוסופיית הטיפול שלה הוכיחה את עצמה ו-70% מבוגרות ביה"ס מסיימות לימודים אקדמיים באוניברסיטה. שלקובסקי הוסיפה, כי הפילוסופיה הבית ספרית שגיבשה, דורשת צוות המבין שעליו ללמד בדרך מסוימת – להביא את התלמידות לקבל את עצמן ואת הליקוי שלהן; "הצוות צריך להיכנס לפילוסופיה שלי ולא לשנות אותה". לדבריה, סגנון הניהול שלה מאוד סמכותי, אבל צוות המורים מזדהה עם סדר היום שקבעה. "מי שלא שותף לא יבוא אלינו", סיכמה המנהלת.

בחטיבת הביניים אלתורי; יש קו אדום לשתוף

רנה פאהום מכהנת כ-11 שנה כמנהלת חטיבת הביניים אלתורי לבנות בשכונת אבו-טור בירושלים. פאהום הציגה במושב גישת ניהול המשלבת סמכותיות בתחומים מסוימים ושתוף הצוות בתחומים אחרים. פאהום החלה את דרכה כמנהלת בבי"ס חדש. לדבריה, זהו יתרון גדול למנהל מתחיל, היכול לעצב את ביה"ס בהתאם לדרכו. "התחלתי את ביה"ס עם אג'נדה ברורה של שינוי ופמיניזם, ואני ממשיכה בה כיום", ציינה המנהלת. לדבריה, ביה"ס הוא מנוע לשינוי, ועל אחת כמה וכמה בחברה מתפתחת.

לדברי פאהום; "אני מאמינה שמנהל ביה"ס הוא מנהיג. המערכות החיצוניות שאנחנו עובדים איתן חושבות לעיתים

בקורס בן 60 שעות הדרכה במיומנויות השימוש במחשב. טקס סיום הקורס נערך במתנ"ס העירוני בנוכחות ראש העיר, מוטי מלכה, ורכז איזור הדרום של הפרויקט, גל בן-משה. בין התורמים לפרויקט; מיקרוסופט ישראל, קרן אדמונד ג' ספרא, בית הכנסת הספרדי של יהדות לוס אנג'לס "תפארת ישראל" וסימנטק.

■ באילת; מתקרבים ליעד המחשוב של משה"ח – בשנה האחרונה רכשה עיריית אילת כ-200 מחשבים חדשים עבור בתיה"ס בעיר ו-30 מחשבים נוספים עבור גני החובה וגני החינוך המיוחד. מעיריית אילת נמסר, כי נתון זה מקרב את מערכת החינוך בעיר ליעד של משה"ח – 10 תלמידים למחשב. כיום יש במערכת החינוך בעיר מחשב לכל 11 תלמידים. עוד נמסר, כי בתיכון גולדוטר הותקנו בשנה החולפת 40 מחשבים עם מסך LCD, המשמשים את המגמות העירוניות מידענות מחשבים והנדסת תוכנה. במגמות אלו לומדים ביחד תלמידים משלושת בתיה"ס התיכונים בעיר. בנוסף הותקנה מדפסת לייזר בכל כיתת מחשבים בבתייה"ס באילת.

מהעירייה נמסר עוד, כי מרבית המחשבים במערכת החינוך באילת הם חדשים, מסוג פנטיום 4 ומעלה. רק כ-40 מחשבים הם מסוג פנטיום 3. מחשבים אלו יוחלפו במסגרת תוכנית המחשוב העירונית הרב שנתית.

■ באשדוד; פרויקט כתו"ם יופעל בשני בתי"ס – בשבוע שעבר התקיים טקס ההשקה של פרויקט כתו"ם – כיתה, תלמיד ומורה, בתיכון מקיף ט' באשדוד. בטקס חולקו מחשבים ניידים ל-35 תלמידי כיתה ז' מדעית ול-10 מורים. הפרויקט משלב מחשבים ניידים בתהליכי הוראה ולמידה בכיתה ובבית התלמידים. פרויקט כתו"ם יופעל השנה גם בכיתה ז' מדעית בתיכון מקיף ח' בעיר. מעיריית אשדוד נמסר, כי הפרויקט מתקצב בחלקים שווים על ידי מכון דוידסון במכון ויצמן למדע, מינהל החינוך בעירייה וההורים. בכיתות שישתתפו בפרויקט הותקן חיבור אלחוטי לאינטרנט.

מערכת המחשוב בבתייה"ס ובגנים באשדוד שודרגה בשנתיים האחרונות בהשקעה של כשמונה מיליון ש"ח. במסגרת השדרוג הותקנו בבתייה"ס בעיר אלפי מחשבים חדשים, הוצבו 60 לוחות חכמים ב-10 בתי"ס על יסודיים ומקרן ברקו ומחשב נייד – ב-50 כיתות. כמו כן הותקנו שני מחשבים בכל אחד מכ-180 גני הילדים בעיר, וחולקו 143 מחשבים ניידים למורים מ-5 בתי"ס.

■ בקריית מלאכי; 82 מחשבים הוענקו לתלמידים – פרויקט מחשב לכל ילד העניק בשבוע שעבר 82 מחשבים חדשים לתלמידים מקריית מלאכי. עד היום חולקו במסגרת הפרויקט 449 מחשבים לילדי היישוב מכיתות ד'-ו'. התלמידים גם השתתפו

תוכניות לימודים

המינהל לחינוך התיישבותי, עוסקת בנושא מניעת השימוש באלכוהול. התוכנית תופעל בשיתוף עם עמותת "אפשר". את התוכנית יעבירו מנחים מקצועיים של עמותת אפשר, בשיתוף עם צוות הפנימיות. במינהל לחינוך התיישבותי רואים בתוכנית תוספת חשובה לתוכניות למניעת התנהגויות בסיכון, שכבר מופעלות בקרב חניכי הפנימיות.

■ תלמידים מגן יבנה ישתתפו בפרויקט קדם עתידים – בבי"ס אורט רבין בגן יבנה החל לאחרונה לפעול פרויקט "קדם עתידים" של משה"ח. בשלב הראשון ליישום התוכנית אותרו 150 תלמידים מכיתות ט' – י"ב בביה"ס, בעלי פוטנציאל ומוטיבציה גבוהים ללמוד. הפרויקט כולל סדנאות העצמה לימודית והעצמה אישית ותמיכה לימודית במקצועות הליבה – מתמטיקה, אנגלית ומדעים. בפרויקט משולבים סיורים לימודיים במפעלים עתירי ידע ובמוסדות אקדמיים. הסיור הראשון שבו ייטלו חלק משתתפי הפרויקט בביה"ס, יהיה לכור הגרעיני בנחל שורק. במהלך הסיור יאזינו התלמידים להרצאות על חומרים רדיואקטיביים וקרניה גרעינית.

■ תלמידי הפנימיות ילמדו על מורשת וזהות יהודית – בפנימיות המינהל לחינוך התיישבותי יופעלו השנה מספר תוכניות חינוכיות בנושאי יהדות ומורשת.

אחת מהתוכניות היא "דרכים בתרבות יהודית". מטרת התוכנית היא לטפח את הכרת המורשת והזהות היהודית בקרב חניכי הפנימיות החילוניות. התוכנית עוסקת בנושאים, כמו זהות יהודית וסוגיות ביהדות. מנחי התוכנית הם ברובם סטודנטים, הלומדים לתעודת הוראה ביהדות באוניברסיטה העברית בירושלים. התוכנית, שהופעלה אשתקד בהצלחה בכמה פנימיות, תורחב השנה ל-17 פנימיות.

תוכנית נוספת במורשת היהודית שתופעל השנה בפנימיות, היא תוכנית בני מצווה לחניכים משכבות ז' – בנים ובנות. התוכנית מתקיימת בשיתוף עם קרן אדמונד ג' ספרא. במסגרת התוכנית מחולקים החניכים לקבוצות, שכל אחת מהן משתתפת בעשר פעולות חינוכיות העוסקות בלימוד מושגי יסוד ביהדות, כמו ביקור בבית כנסת וסיור בירושלים. במסגרת התוכנית יתקיים אירוע מרכזי גדול בהשתתפות כאלפיים מחניכי פנימיות. תוכנית חינוכית נוספת שתופעל השנה לראשונה בפנימיות

הטוב ממצא ההלמנת של קו לחינוך www.kavnet.co.il

שם המפרסם	סוג השירות	דרך התקשרות	ההטבה ממרכז ההזמנות
טיפוחי	מרכז טיפולי וחוויתי בסיוע בעלי חיים	050-5955140	10% הנחה
חות ג'וקי קלאב	רכיבה טיפולית, טיפול בנוער בסיכון, אירועים לבתי"ס	09-9507235	מחירים אטרקטיביים לבתי"ס
חוויה באהבה	טיפול בעזרת בעלי חיים, הפקת אירועים	052-8419858	5% הנחה
פרופיט מיקס	אימון, ייעוץ והכוונה פיננסית	050-8655543	10% הנחה
דורון למשפחה	יעוץ לכלכלת המשפחה, הרצאות בבתי"ס	050-6890483	5% הנחה
רון שירותי קיט	תוכניות ערכיות לבתי"ס, אירועים עם נשמה	09-8628074	ייעוץ ראשוני חינם
נהורה טורס	טיולים וימי כיף	08-6847711	איתכם לאורך כל הדרך
חולצות כרמיאל	חולצות לטיולים, אירועים וימי גיבוש	04-9989377	גלופות מתנה לביה"ס
אדיוסיסטמס	פתרונות הדרכה וטכנולוגיה	09-8914491	10% הנחה
TILAS	עזרי לימוד, ערכות מדע וטכנולוגיה	03-5053245	5% הנחה

בנה. באירוע גם נאמה סגנית מנהל ביה"ס, נעמי רוננה, והוקרנו סרטונים קצרים על החטוף. במסגרת האירוע כתבו תלמידי ביה"ס מכתבים למשפחתו של החייל החטוף, וחתמו על עצומה הקוראת לממשלת ישראל לעשות יותר למען החזרתו. המכתבים, העצומה וצילומים מהאירוע נשלחו למשפחתו של שליט.

■ זהב בגני הילדים בהרצליה – בפרויקט "זהב בגן" בהרצליה משתתפים 16 גמלאים המתנדבים בגני הילדים בעיר. במסגרת הפרויקט, המתקיים זו השנה השלישית, מגיע כל גמלאי לגן אחת לשבוע לשלוש שעות לפחות. הגמלאי משתלב בפעילות הגן, ומוביל בו יוזמה חינוכית כלשהי שנבחרה על ידי הגנת. כך למשל מלמדים הגמלאים את הילדים שירים מבית אבא או בישול. תהליך ההכשרה של המתנדבים כולל מפגשים חודשיים במתנ"ס יד התשעה. במפגשים לומדים הגמלאים נושאים, כמו תקשורת עם ילדים, שלבי ההתפתחות של הילד, כיצד לספר סיפור ועוד. במקביל מקבלות הגנות הכשרה בנושא קליטת מתנדבים. מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי במשה"ח לשעבר, דליה לימור, הנציחה במצלמתה את המפגשים של הגמלאים עם ילדי הגנים. הצילומים מוצגים בימים אלה בתערוכה בשם "זהב בגן בהרצליה", המתקיימת במרכז פסג"ה בנווה עמל. התערוכה תינעל בסוף חודש נובמבר.

■ התלמידים משתתפים בחפירות ארכיאולוגיות – תלמידי כיתות ו' בבי"ס רבין בשוהם השתתפו החודש בחפירות ארכיאולוגיות בתל ברקת הסמוך ליישוב. במהלך עבודת החפירה נחשפו התלמידים להיסטוריה של האזור שבו הם גרים, וגילו ממצאים ארכיאולוגיים. בפעילות השתתפו גם תלמידים מחטיבת הביניים נחשון. את הפעילות הארכיאולוגית מרכז צחי גל, מורה לשל"ח בחטיבת הביניים נחשון, המשמש גם כרכז סיורים יישובי בשוהם. השנה ישתתפו בחפירות בתל גם תלמידים מבתי"ס צוקים וניצנים ביישוב. תל ברקת נמצא באזור התעשייה חבל מודיעין. התל, ששטחו כ-15 דונם, מכיל שרידים ארכיאולוגיים החל מתקופות פרה-היסטוריות ועד לתקופה המוסלמית. לפני כשנתיים החל בתל מיזם קהילתי-ארכיאולוגי, המנוהל על ידי ד"ר איציק פז, שרית פז וצוות ארכיאולוגים מאוניברסיטת ת"א. מטרת המיזם היא לחבר בין האתר ומוסדות החינוך בסביבה.

■ אירוע בית ספרי למען גלעד שליט – בתיכון אלון ברמת השרון התקיים לאחרונה אירוע למען גלעד שליט. ביום האירוע נתלו בכניסה לביה"ס תמונות של שליט וקטעי טקסט עליו ועל חטיפתו, והוקרא הסיפור שחיבר, "הדג והכריש".

במהלך האירוע הוקרא מכתב שכתבה אביבה שליט, אמו של גלעד, לתלמידים ולצוות ביה"ס. במכתב סיפרה אביבה על הימים הקשים העוברים על משפחתה, והודתה לביה"ס על פעילותו למען השבת

חינוך "ירוק"

■ התלמידים משתתפים במחקר אקולוגי – תלמידי שכבה ח' בבי"ס אורט בנימינה, ישתתפו השנה בפרויקט בשם LTER-EDU, של הרשת הבינלאומית למחקר אקולוגי ארוך טווח, הנערך בפארק רמת הנדיב. הפרויקט מתקיים כחלק מפעילות ביה"ס לקראת קבלת הסמכה כבי"ס ירוק.

הפרויקט מעניק לתלמידים הזדמנות להיות שותפים בפעילות הניטור של הרשות הבינלאומית, באמצעות איסוף נתונים מטאורולוגיים ונתונים על הצומח, פרוקי רגליים, הפרפרים ובעלי חיים נוספים הנמצאים ברמת הנדיב ובסביבת ביה"ס. ההשתתפות בפרויקט משלבת דיון בשאלות הקשורות בשינויים אקולוגיים. את התלמידים ילוו בפרויקט חוקרי רמת הנדיב. הפרויקט מתקיים בשיתוף עם אשכול הפיס של בנימינה ומחלקת החינוך של רמת הנדיב.

■ תוכניות לימודים עירוניות בנושאים סביבתיים – היחידה לחינוך סביבתי במחלקה למדע וטכנולוגיה של מנח"י, מציעה השנה לחטיבות הביניים בירושלים שתי תוכניות שפיתחה בנושא שמירת הסביבה. התוכניות הן; "מה עושים עם כל הזבל הזה?" ו"פיתוח ושימור בירושלים". התוכנית מה עושים עם כל הזבל הזה, עוסקת בצמצום כמויות הפסולת הביתית. בתוכנית משולב סיור באתר חירייה. התוכנית פותחה בשיתוף עם אגף התברואה של עיריית ירושלים, איגוד ערים דן לתברואה ואתר חירייה. התוכנית פיתוח ושימור בירושלים, עוסקת בפיתוח אוריינות סביבתית והכרת תהליכי הפיתוח המתרחשים בעיר. התוכנית גם מפרטת דילמות שונות, הכרוכות בתהליכי הפיתוח העירוני, ואת הפתרונות שנמצאו להן. התוכנית פותחה בשיתוף עם המחלקה למדיניות תכנון בעירייה, אגף מהנדס העיר, המשרד להגנת הסביבה, המועצה לשימור אתרים ואינטל ירושלים. לשתי התוכניות פותחו חומרים ללימוד בכיתה, דפי פעילות לסוירים המתקיימים במסגרתן ומטלות סיכום.

■ התלמידים אספו 10 טון פסולת נייר – עיריית אשקלון וחברת אמניר ערכו לאחרונה תחרות בין כל בתיה"ס בעיר לאיסוף פסולת נייר למיחזור. כדי להמריץ את התלמידים, הוצבו בבתיה"ס מתקנים לאיסוף פסולת נייר, ובכל כיתה – קרטונית איסוף כיתתית. מעיריית

אשקלון נמסר, כי בתקופת התחרות נאספו כ-10 טון נייר. בקטגוריית בתיה"ס היסודיים בתחרות זכה במקום הראשון בי"ס בית יחזקאל, שתלמידיו אספו מעל לשלושה טון פסולת נייר. בקטגוריית בתיה"ס העל יסודיים זכה מקיף עירוני א', שתלמידיו אספו כ-1.8 טון נייר. לבתיה"ס הזוכים בכל קטגוריה הוענקו אלף ש"ח מתנת חברת אמניר, ואלפיים ש"ח נוספים מתנת עיריית אשקלון.

חורי ישראל - תתחדשו!

**קו לחינוך גאה להציג את רשת מורים;
הרשת החברתית-מקצועית של המורים בישראל!
ברשת מורים תוכלו:**

- ◆ לאתר חברים שלמדו איתכם בעבר.
- ◆ לקבל חשיפה לכל מה שיש לכם לומר, כי את מה שתכתבו אלפי מורים יקראו!
- ◆ לכתוב הודעות בפורום החכם ולקבל משוב מידי.
- ◆ להעלות לאתר מערכי שיעור שאותם כתבתם. וכמובן; ליצור רשת חברתית מקצועית משל עצמכם.

אז מה אתם מחכים? הקליקו את הכתובת והיכנסו לעולם שכולו חינוך, הוראה, מורים והמון חברים. כתובת רשת מורים; www.hem.co.il

■ זוגיות – שכבת כיתות י"א בבי"ס העמק המערבי שבקיבוץ יפעת, השתתפה בשבוע שעבר בפעילות בנושא "נורות אדומות בזוגיות". במסגרת הפעילות הציגה קבוצת שחקנים קטעים על אירועים ודילמות במערכות יחסים של בני זוג, המעידים כי הן אינן בריאות. אחרי כל קטע התקיים דיון פתוח בהנחיית היועצת לזוגיות ומיניות בקרב בני נוער, מאירה פלשטיין.

מחוז צפון

■ מנהלים חדשים – כ-80 מנהלי בתי"ס חדשים מכל המגזרים ו-10 מפקחים כוללים, השתתפו לאחרונה בכנס מחוזי. בכנס הוצגו בפני המנהלים היעדים, המדיניות החינוכית והמבנה הארגוני של המחוז, ותהליך הפיתוח של המנהלים החדשים המתקיים בו השנה. מנהלת המחוז, אורנה שמחון, אמרה בכנס, כי המחוז רואה בתהליכי הפיתוח והלמידה של המנהלים החדשים והוותיקים ציר מרכזי בגיבוש מנהיגות חינוכית מובילה. שמחון סיפרה למנהלים כי לאחרונה הוקם צוות פיתוח מחוזי, הפועל במתכונת מצומצמת ומורחבת. בצוות המצומצם נוטלים חלק מפקחים מכל המגזרים ומדריכות מחוזיות מלוות. תפקידי הצוות הם לתרגם לעשייה את מדיניות המחוז ומדיניות מכון אבני ראשה לפיתוח מנהלים, ללוות את המנהלים החדשים, ולערך מעקב ובקרה אחר יישום תהליך הפיתוח שלהם בכל התחומים. בצוות המורחב משתתפים גם נציגים ממרכזי פסג"ה האזוריים, נציגי המנהלים החדשים והמדריכים האישיים המלווים אותם. חברי הצוות המורחב שותפים בתכנון תהליך הפיתוח המקצועי והמשוב עליו לאורך כל שנת הלימודים.

■ מפגש – שרת החינוך, יולי תמיר, ומנהלת המחוז, אורנה שמחון, השתתפו בשבוע שעבר במפגש בני נוער בנושא "חופש הביטוי מול הסתה". המפגש התקיים בביה"ס העל יסודי אופק בקיבוץ עברון, שבמועצה האזורית מטה אשר. בכנס השתתפו גם נציגים מבית לוחמי הגטאות, מכללת אורנים, תנועת השומר הצעיר והמרכז לחינוך הומניסטי. בבי"ס אופק לומדים 590 תלמידים מ-38 יישובים, ובהם גם מהמגזר הבדואי. בהמשך היום השתתפו שרת החינוך ומנהלת המחוז בעצרת לציון 13 שנים לרצח ראש הממשלה, יצחק רבין, שהתקיימה במושב בן עמי.

■ עבודת קודש – כנס מחוזי לגננות מהמגזרים הדרוזי והצ'רקסי התקיים בשבוע שעבר בכפר מג'אר. בכנס השתתפו כ-220

גננות ומפקחות. מנהלת המחוז, אורנה שמחון, אמרה בכנס, כי ראשיתו של תהליך החינוך הוא בגן הילדים, ולכן לחינוך בגיל הרך יש חשיבות מכרעת להמשך התפתחותו של הילד. שמחון הוסיפה, כי בגני הילדים במגזרים הדרוזי והצ'רקסי בצפון נעשית עבודת קודש.

מחוז חיפה

■ המגזר השלישי – ישיבת הפיקוח המחוזית הוקדשה בשבוע שעבר לפעילות המגזר השלישי – קרנות, עמותות ומלכ"רים, במערכת החינוך.

בישיבה התארכה ראש המכון ליזמות במכללת בית ברל, ד"ר בת חן וינהבר, שהרצתה בפני המנהלים על המגזר השלישי. וינהבר תיארה בהרצאתה את פעילותיהם של ארגוני המגזר השלישי במערכת החינוך, ועמדה על יתרונותיה וחסרונותיה. לדבריה, אחד החסרונות הבולטים הוא היעדר מנגנוני ניהול, סינון, ליווי ופיקוח על פעילות הארגונים. וינהבר ציינה, כי בשנים האחרונות גדל ב-60% מספר ארגוני המגזר השלישי המפעילים תוכניות ופעילויות חינוכיות במערכת החינוך. לדבריה, הסיבה לגידול היא, שהחינוך נתפס בעיני ארגונים אלו כזירת השפעה ציבורית מרכזית. מנהל המחוז, אהרון זבידה, אמר בישיבה, כי בשל המצוקה הכלכלית הפך המגזר השלישי לגורם חשוב ומשפיע בתקצוב מערכת החינוך.

מנח"י

■ חושבים חיובי – במפעל חברת אינטל בירושלים התקיים השבוע טקס חנוכת תוכנית "חושבים חיובי+". במסגרת התוכנית יעניקו השנה 35 מתנדבים עובדי החברה שיעורי עזר במתמטיקה ובמדעים לתלמידי התיכונים זו והגימנסיה בעיר. תוכנית חושבים חיובי+ החלה לפני כשש שנים במערכת החינוך בפתח תקוה. בעקבות הצלחת התוכנית החליטה החברה להרחיבה השנה לערים נוספות, ובהן ירושלים.

מחוז תל אביב

■ אומנות – פרס החינוך לאומנות של המינהל הפדגוגי והפיקוח על הוראת האומנות במשה"ח לשנת תשס"ח, יוענק החודש לבי"ס חשמונאים ברמת גן. מינוקוי ועדת הפרס עולה, כי התלמידים בביה"ס לומדים אומנות מתוקשבת, המשולבת בתהליכי יצירה וחקר. "דרך העברת הנושא היא חכמה ויסודית, דידיקטית ויצירתית כאחת", קובעת

ועדת הפרס. ביה"ס יקבל פרס בסך 22 אלף ש"ח, שיוקדש לקידום החינוך לאומנות. טקס הענקת הפרס יתקיים ב-20 בנובמבר. שיעורי האומנות בכיתות ז' ו-ח' בביה"ס עושים שימוש בתוכנות גרפיות, תוכנות לעיבוד תמונה, אינטרנט וצילום. בשיעורים משולבים מגוון תחומי דעת.

■ עלייה בזכאות – בבחינות הבגרות במועד קיץ תשס"ח, נרשמה עלייה ניכרת בשיעור הזכאות לבגרות בקרב תלמידי י"ב בבת ים, כך נמסר מהעירייה. עוד נמסר, כי מנתוני משה"ח שהתקבלו בשבועות האחרונים בבתי"ס עולה, כי שיעור הזכאות לבגרות בבת ים עמד במועד הקיץ על כ-66%. לשם השוואה, שיעור הזכאות לבגרות בבת ים בתשס"ז עמד על 55.39%. את העלייה בזכאות לבגרות מייחסים בעירייה לתוכנית החינוך האישי, הפועלת בבת ים זו השנה הרביעית, ולהפעלתן של מגוון תוכניות תרגול ותגבור בחטיבות העליונות בעיר.

■ השתלמויות – מנהלי בתי"ס היסודיים בחולון משתתפים השנה בהשתלמות, שמנחה ד"ר קובי גוטרמן ממכללת סמינר הקיבוצים. ההשתלמות תתמקד בצפייה בשיעורים לדוגמה ובניתוחם. השיעורים שבהם יצפו המנהלים יתקיימו בשלושה בתי"ס יסודיים בעיר. סגני מנהלי בתי"ס היסודיים בחולון משתתפים השנה בהשתלמות בנושא העצמה מקצועית. את ההשתלמות, המתקיימת במרכז פסג"ה בעיר, מנחה היועצת הארגונית, רבקה עדן. מנהלי בתי"ס העל יסודיים בעיר ישתתפו בהשתלמות בת תשעה מפגשים בנושא התחדשות יהודית. את ההשתלמות עורך מכון הרטמן. המפגש הראשון בהשתלמות, שיתקיים בסוף החודש בירושלים, יעסוק בחינוך ליהדות פלורליסטית.

מחוז דרום

■ יתמודדו – הפיקוח על הוראת המדעים במחוז ומרכז המורים הארצי למדע וטכנולוגיה, ערכו בשבוע שעבר כנס למורי מדע וטכנולוגיה בחטיבות הביניים בדרום. הכנס התקיים במרכז הפסג"ה הניסויי בבאר שבע.

הכנס עסק בשני נושאים מרכזיים שבהם תתמקד השנה מערכת החינוך – תוכנית אופק פדגוגי, ושמירת איכות הסביבה. בכנס התקיימו הרצאות וסדנאות בנושאים אלה. מנהלת המחוז, עמירה חיים, אמרה בכנס כי על פי דגם ההוראה החדש של תוכנית אופק פדגוגי, תציב מערכת החינוך לתלמידים אתגרים חשיבתיים בתחומי המדע והטכנולוגיה. בין היתר יתמודדו התלמידים עם סוגיות ערכיות כלל אנושיות כמו נושא השיבוט.